

Lõpparuande kohustuslikud lisad.

Kohustuslike lisade loetelu all on loetletud dokumendid, mis tuleb projekti lõpparuande esitamisel KIKile esitada. Loetelu punktis 1 on välja toodud üldised nõuded, mis tuleb esitada olenemata programmist või projekti tüübist. Punktides 2-11 on loetletud kohustuslikud lisad, mis tuleb aruandele lisada sõltuvalt projekti tüübist või programmist. Kui mõni loetletud kohustuslik lisa ei ole projekti puhul asjakohane või ei kohaldu, siis tuleb seda KIKASes toodud lisade loetelu märkuste lahtris selgitada. KIK võib nõuda toetuse saajalt põhjendatult muude (allpool loetlemata) lisadokumentide esitamist, mis on suunatud toetuse sihipärase kasutamise tagamisele ja KIKi nõukogu või keskkonnaministri taotluse rahuldamise otsuse täitmisele.

1. Üldised lisad

- 1.1 Raamatupidamise väljavõtte projekti raamatupidamislikust kontoandmikust.
- 1.2 Raamatupidamise väljavõtte projekti tuluandmikust, kui toetuse saaja teenib projekti tulemi müügist tulu.
- 1.3 Toimunud töövõtu-; ostu-müügi-; või muude lepingute tingimuste muudatused: protokollid, lisalepingud, kokkulepped jms dokumendid.
- 1.4 Ehitustööde aluseks olnud projekt koos lisadega ning teostusjoonised. Teostusjoonisel ja maa-ala plaanil peab olema märgitud mõõtkava ja eksplikatsioon.
- 1.5 Hankelepingu lõpetamise teade.
- 1.6 Trükiste korral esitada 1 eksemplar trükisest KIKile.
- 1.7 Ürituste või koolituste korral lisada kava koos osalejate nimekirjaga. Keskkonnateadlikkuse lihtsustatud menetlusega projekti aruannetes võib õppeasutus esitada koondnimekirja klasside/rühmade kohta, milles on järgmised andmed: õppeprogrammi pakkuja nimi, programmi nimetus ja juhendaja, õppeprogrammi toimumise kuupäev, osalenud klass/rühm ja osalejate arv.

2. Uuring, tegevuskava, teaduslik töö jms.

- 2.1 Uuringu, tegevuskava, teadusliku töö korral koopia tööst koos kõigi lisadega kohastel juhtudel masintöödeldaval kujul.
- 2.2 Uuringu, tegevuskava, teadusliku töö korral vähemalt ühe võimaliku kasutaja (juriidiline isik), kes ei ole seotud töö läbi viimisega, hinnang sellele, kas töö on tehtud kvaliteetselt ning kas selle tulemused (sh tehtud soovitused) on praktikas kasutatavad. Kohustuslik lisa kui toetuse saaja on ise uuringu läbi viijaks.

3. Tehniline süsteem (IT lahendus, andmebaas jms)

- 3.1 Tehnilise süsteemi (IT lahendus, andmebaas, muu süsteem) lahenduse loomisel lisada lahenduse kasutaja kinnituskiri lahenduse vastuvõtmise ja algselt seatud eesmärkidele vastavuse kohta.
- 3.2 Tehnilise süsteemi (IT lahendus, andmebaas, muu süsteem) lahenduse loomisel lisada kirjeldus kui tihedalt ja kelle poolt süsteem kasutust leiab (aktiivsete kasutajate arv aastas).

4. Teabekandja (sh meediatoode, uuring, m-lahendus jms)

- 4.1 Teabekandjate (nt trükis, DVD, CD) korral lisada tegelik teabekandja jaotuskava ja/või projekti tulemi üleandmise- vastuvõtmise aktid.

5. Atmosfääriõhu kaitse

- 5.1 Atmosfääriõhu kaitse programmis katlamajade ehitamisel või rekonstrueerimisel lisada surveadme tehnilise kontrolli protokoll koopia majandus- ja taristuministri 16.07.2015 määrus nr 95 „Auditi kohustusega seadmed ja nõuded auditile ning auditi tulemuste esitamisele“.
- 5.2 Soojust pumpadel põhineva küttesüsteemi rajamisel kinnitus, et kasutatakse vähemalt 5 aasta vältel rohelist energiat, mis on tõendatud elektrituruseaduse paragrahvi 58¹ nõuetele vastava päritolutunnistusega.

6. Ringmajanduse programm

- 6.1 Ringmajanduse programmi maastikupilti kahjustava kasutusest välja langenud ehitise likvideerimise alamprogrammi esitatud taotluse rahastamisel on toetuse saajal kohustus esitada lõpparuandes või selle lisades andmed jäätmete liikide ja koguste kohta ning kellele jäätmed käitlemiseks üle anti (KIKi kodulehel avaldatud näidis „Koondinfo jäätmete liikide ja koguste kohta“).
- 6.2 Dokumendid: tootestandardid, tehnilised nõuded jne, mille alusel luuakse uued tooted, teenused või ärimudelid.
- 6.3 Aruanne jäätmetekke vältimise ning korduskasutuse projektides liigiti kogutud jäätmekoguste (jäätmeliikide kaupa) kohta.
- 6.4 Valminud ressursiaudit, keskkonnategevuskava või sertifikaadid, tunnistused.

7. Kalanduse programm

- 7.1 Ihtüoloogi arvamus projekti tegevuste kohta (kalanduse elupaikade taastamise, loomise ja juurdepääsu projektid).
- 7.2 Kalade asustamise aktide koopiad (kalanduse programmi kalaliikide asustamise või taastootmise projektide korral).

8. Keskkonnateadlikkuse programm

- 8.1 Keskkonnateadlikkuse programmis telesaate tootmisel esitada saate vaadatavuse aruanne.
- 8.2 Keskkonnateadlikkuse programmist rahastatud projektide korral kinnitus loodud õppematerjalide avalikustamise kohta www.keskkonnaharidus.ee koos täpse lingiga.

9. Looduskaitse programm

- 9.1 Looduskaitse programmist rahastatud uuringu, tegevuskava, teadusliku töö jms korral lisada keskkonnaameti ja/või keskkonnaagentuuri arvamus uuringu kvaliteedi ja vajalikkuse kohta.
- 9.2 Looduskaitse programmist rahastatud poollooduslike koosluste ja parkide hooldamise- ja või taastamise projektide korral kinnitus, et ala hooldatakse edasi 5.a. peale projekti lõppu.
- 9.3 Looduskaitse programmist loomade või tehnika ostmise korral registreerimisnumbrit sisaldavad dokumendid.

10. Veemajanduse programm

10.1 Jääkreostuse alamprogrammist jääkreostuse ohutustamistööde korral lisada:

- 10.1.1 Kirjalik Keskkonnaameti arvamus pinnase- ja/või põhjaveeproovide arvu, analüüsimetodite ja proovivõtukohtadele.
- 10.1.2 Detailne teave tehtud tööde kohta, sh objekti maa-ala plaan, kuhu on kantud ohustatud ala piirid, endiselt saastunud ala olemasolul selle arvatav piir, alal asuvad mahutid jms objektide saasteallikad, olemasolu korral GIS-andmestikuna.
- 10.1.3 Proovivõtu punktide asukohaskeem koos teabega proovivõtu sügavuse kohta. Maa-ala plaani mõõtkava valida selliselt, et kogu projektala mahuks ühele skeemile. Asukohaskeem peab sisaldama eksplikatsioone.
- 10.1.4 Pinnaseproovide analüüsiaktid, mis tõendavad, et objekt on ohustatud ning ohtlike ainete sisaldus pinnases jääb alla keskkonnaministri 11.08.2010 määruses nr 38 „Ohtlike ainete sisalduse piirväärtused pinnases“ toodud piirväärtusi. Juhul kui on tegemist põhjavee reostusega lisada põhjaveeproovide analüüsiaktid, mis tõendavad, et objekt on ohustatud ning ohtlike ainete sisaldus põhjavees jääb alla keskkonnaministri 11.08.2010 määruses nr 39 „Ohtlike ainete põhjaveekvaliteedi piirväärtused“ toodud piirväärtusi. Proovide võtja peab olema veeseaduse tähenduses atesteeritud isik ning proovid peavad olema analüüsitud akrediteeritud laboris.
- 10.1.5 Andmed (nt e-kirja koopia), mis tõendavad, et jääkreostusobjekti ohutustamise lõpparuanne on edastatud Keskkonnaagentuurile teadmiseks.

10.2 Reoveekäitluse ja joogiveevarustuse alamprogrammide puhul lisada:

- 10.2.1 Teostusdokumentatsioon, kus on kajastatud teave tehtud tööde kohta. Teostusjoonisel ja maa-ala plaanil peab olema märgitud mõõtkava ja eksplikatsioon.
- 10.2.2 Reo- ja heitveeproovide analüüsiaktid. Juhul kui analüüsi ei ole võimalik lõpparuandega koos esitada (nt reoveepuhastus protsessi käivitamisele kulub aega) lisada kuupäev, millal analüüsi tulemused KIKile esitatakse. Proovivõtjal peab olema vastav atesteering ning proov peab olema analüüsitud akrediteeritud laboris.
- 10.2.3 Projekti raames rekonstrueeritud või rajatud reoveepuhastit opereerima hakkava isiku pädevuse tõendamiseks reoveepuhastite operaatorite koolituse tunnistuse koopia. Nõue kehtib üksnes juhul, kui projekti tegevused sisaldavad reoveepuhasti rekonstrueerimist või rajamist.
- 10.2.4 Joogivee analüüsiaktid toorveest, võrku juhitevast veest ja tarbija juurest võetud proovide kohta. Toorvee analüüsid esitada juhul kui projekti raames rajati uus

puurkaev. Proovivõtjal peab olema vastav atesteering ning proov peab olema analüüsitud akrediteeritud laboris.

10.2.5 Taotleja kinnitus, et talle on üle antud paigaldatud seadmete hooldusjuhend ning ta on läbinud koolituse projekti käigus paigaldatud seadmete hooldamiseks, kui projektiga rajati või rekonstrueeriti joogivee või reovee puhastusseadmed.

10.3 Siseveekogude ja rannikuvee tervendamise ja korrashoiu alamprogrammi puhul esitada:

10.3.1 Detailne teostusjoonis või maa-ala plaan, kus on kajastatud teave tehtud tööde kohta. Teostusjoonisel ja maa-ala plaanil peab olema märgitud mõõtkava ja eksplikatsioon.

10.3.2 Põhjalik ekspertiis, mis hindab tehtud tööde kvaliteeti ja mõju veekogumile. Ekspertiisi peab teostama ekspert, kes on viimase kolme aasta jooksul töötanud keskkonnaekspertina vähemalt kahes veekogude tervendamise või tervendamistööde ettevalmistamise (näiteks eelprojekteerimise või keskkonnamõjude hindamise meeskonnas osalemine ekspertina, keskkonnaekspertiisi või vee-elustiku uuringu koostamine) projektis. Hinnang peab põhinema paikvaatlusel ja seireandmetel.

11 Merekeskkonna programm

11.1 Arendatud meetodika, kui taotleli toetust mere seisundi hindamise või mere kasutamise hindamise meetodika arendamiseks.

11.2 Kasutaja kinnitus, kas loodud lahendus vastab algselt seatud eesmärkidele, kui taotleli toetust mere kestliku kasutamise innovaatilise tehnoloogia arendamiseks.